Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка

Природничо-географічний факультет

Кафедра загальної та регіональної географії

Декан природничо-географічного факультету

_____Г.Я.Касьяненко

«_30__» _____серпня__ 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курортологія з основами рекреалогії

галузь знань: 10 Природничі науки

спеціальність: 106 Географія

освітньо-професійна програма: Географія

мова навчання: українська

Погоджено науково-методичною комісією природничо-географічного факультету

«_30__» _____серпня____ 2019 р.

Голова _____

(Міронець Л.П., к.пед.н, доцент)

Суми – 2019

Розробник: Корнус Олеся Григорівна кандидат географічних наук, доцент, завідувач кафедри загальної та регіональної географії

Робоча програма розглянута на засіданні кафедри загальної та регіональної географії

Протокол № 1 від “29” серпня 2019 року.

Завідувач кафедри

Корнус О.Г., канд. геогр. наук, доцент

1. Опис навчальної дисципліни

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Освітній ступінь</td><td colspan="2">Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>денна форма навчання</td><td>заочна форма навчання</td></tr>
<tr><td rowspan="4">Кількість кредитів – 5</td><td rowspan="15">магістр</td><td colspan="2">Вибіркова</td></tr>
<tr><td colspan="2">Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td>2-й</td><td>2-й</td></tr>
<tr><td colspan="2">Семестр</td></tr>
<tr><td rowspan="11">Загальна кількість годин – 150</td><td>3-й</td><td>3-й</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лекції</td></tr>
<tr><td>24 год.</td><td>6 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Практичні, семінарські</td></tr>
<tr><td>22 год.</td><td>4 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лабораторні</td></tr>
<tr><td>год.</td><td>год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>100 год.</td><td>138 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Консультації:</td></tr>
<tr><td>4 год.</td><td>2 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Вид контролю: залік</td></tr>
</table>

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою дисципліни є формування у студентів системи базових знань про умови формування, розвитку та розміщення курортів, уявлення щодо основних рекреацій них потреб людини, розуміння специфіки і видів рекреаційної діяльності, знання формування теоретичних умінь та навичок використання природно-кліматичних і санаторно-рекреаційних ресурсів курортів, організація санаторно-курортного лікування.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

Знати:

- мету та задачі навчальної дисципліни, структуру та програму навчальної дисципліни для побудови оптимального шляху її засвоєння в індивідуальному режимі;
- етапи становлення та розвитку курортології;
- основні визначення та термінологічні поняття з рекреалогії та курортології;
- знати регіональну спеціалізацію курортів світу та України;
- оцінювати основні типи курортів на території України та світу, визначати їх лікувальний профіль та спеціалізацію.

Вміти:

- обґрунтовувати та пояснювати визначення основних понять та категорій курсу;
- самостійно знаходити та аналізувати джерела географічної інформації, які стосуються курортних комплексів світу та розвитку рекреації в регіонах світу;
- оволодіти базовим рівнем геопросторових знань для здійснення професійного курортного туроперейтингу;
- застосовувати набуті теоретичні знання в трудовій діяльності, практиці;
- аналізувати основні фактори, передумови рекреаційно-курортного розвитку територій;
- аналізувати сучасний стан, напрями і перспективи розвитку санаторно-курортного лікування в глобальному, національному та регіональному масштабах;
- виявляти сучасні проблеми функціонування та розвитку санаторно-курортних територій.

2. Критерії оцінювання результатів навчання

Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
90-100	глибоко і міцно засвоїв програмний матеріал з курортології та рекреалогії; вичерпно, послідовно, грамотно і логічно його викладає. Прогнозує і передбачає подальший хід явища, описує можливі наслідки, результати, що випливають з наявних даних. на основі проблемної ситуації, виділяє проблему, конструює гіпотези і перевіряє їх. При цьому студент не має утруднень при відповідях на видозмінені завдання, вільно справляється із класифікаціями, типологіями та іншими видами застосування знань, показує знайомство з монографічною літературою, правильно обґрунтовує прийняті рішення, володіє різнобічними навичками і прийомами виконання практичних робіт, володіє в повному обсязі специфічним поняттєво-термінологічним апаратом навчальної дисципліни.
82-89	твердо знає програмний матеріал, грамотно й по суті викладає його; який не допускає суттєвих неточностей у відповідях на питання, правильно застосовує теоретичні положення при вирішенні практичних питань і задач, впевнено володіє необхідними навичками і прийомами їх виконання, коректно встановлює причинно-наслідкові зв’язки.

74-81	знає програмний матеріал, грамотно й по суті викладає його, але допускає деякі неточності під час відповіді; правильно застосовує теоретичні положення при вирішенні практичних питань і задач, володіє необхідними навичками і прийомами їх виконання. Самостійно відтворює знання з елементами перетворення. Застосовує їх у видозміненій, але близькій до типової ситуації, однак потребує допомоги викладача. Дає свою власну інтерпретацію матеріалу (пояснення, короткий виклад). Уміє встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, здійснює перенесення дій.
64-73	має знання лише основного матеріалу, але не засвоїв його окремих деталей, допускає неточності, недостатньо правильні формулювання, порушення послідовності у викладі програмного матеріалу і відчуває утруднення при виконанні практичних робіт і розв'язанні задач.
60-63	самостійно відтворює інформацію та застосовує її у типовій ситуації, але при цьому виявляє невпевненість у своїх діях. На основі фактів робить висновки, але за допомогою викладача, намагається зробити звіт про виконані дії.
35-59	не знає більшої частини програмного матеріалу, допускає суттєві помилки; не володіє у достатньому обсязі поняттєво-термінологічним апаратом науки; невпевнено, із помилками виконує практичні завдання; не вміє наводити приклади із життя та встановлювати причинно-наслідкові зв'язки; відтворює інформацію лише на основі зовнішньої підказки.
1-34	має загальне уявлення про навчальну дисципліну, знання програмного матеріалу носить фрагментарний характер, відповіді на запитання дає «так» чи «ні».

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль										Разом	Сума
РОЗДІЛ 1				РОЗДІЛ 2							
Т1	Т2	Т3	Т4	Т5	Т6	Т7	Т8	Т9	Т10	60	100
5	5	5	10	5	5	5	5	5	5		
Самостійна робота											
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	40	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	**A**	відмінно
82 - 89	**B**	добре
74 - 81	**C**	
64 - 73	**D**	задовільно
60 - 63	**E**	
35-59	**FX**	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	**F**	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

3. Засоби діагностики результатів навчання

Оцінювання знань, навичок студентів враховує всі види занять, які передбачені програмою навчальної дисципліни.

Перевірка і оцінювання знань студентів проводиться в таких формах:

– оцінювання роботи студента на практичних заняттях;

– проведення поточного контролю (опитування або письмове завдання);

– проведення підсумкового контролю (письмове завдання).

Загальна оцінка з дисципліни складається з поточних оцінок, які студент отримує під час практичних занять, виконання завдань для самостійної роботи, письмових завдань поточного та підсумкового контролю.

Поточне оцінювання знань студентів здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Об'єктами поточного контролю є:

– активність і результативність роботи студента з вивчення програмового матеріалу дисципліни;

– підготовка до практичних занять.

Оцінювання знань студентів на практичних заняттях проводиться за такими критеріями:

– розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблеми, що розглядається;

– ступінь засвоєння матеріалу навчальної дисципліни;

– ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються;

– уміння поєднувати теорію з практикою при розгляді практичних ситуацій, розв'язання задач, що винесені на розгляд в аудиторії;

– логіка, структура, стиль викладу матеріалу при виступах в аудиторії, вміння обґрунтувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації і робити висновки.

При оцінюванні підготовки студента приділяють увагу не тільки якості їх виконання, але і своєчасності задачі виконання завдань викладачеві (відповідно до графіка навчального процесу).

Контроль за змістовими розділами здійснюється за такими складовими, як: лекції, практичні завдання, самостійна робота студента. Контроль за розділами проводиться після того, як розглянуто увесь теоретичний матеріал й виконано практичні завдання в межах кожного розділу. Поточний контроль рівня знань передбачає виявлення опануванням студентом матеріалу розділу і вміння застосувати його для вирішення практичних завдань. Для виконання поточного контролю використовують письмове завдання у вигляді тесту.

Підсумковий контроль знань також здійснюється у вигляді тесту або відкритих запитань.

4. Програма навчальної дисципліни

4.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. ТЕОРІЯ І МЕТОДОГІЯ КУРОРТОЛОГІЇ ТА РЕКРЕАЛОГІЇ

Тема № 1. КУРОРТОЛОГІЯ ТА РЕКРЕАЛОГІЯ ЯК НАВЧАЛЬНА ТА НАУКОВА ДИСЦИПЛІНА

1. Теорія рекреалогії та культурології
2. Зародження і розвиток курортів
3. Історія курортів світу
4. Медична кліматологія і кліматотерапія
5. Основні біометеорологічні фактори
6. Методи кліматотерапії

Тема № 2. КЛАСИФІКАЦІЇ ТА ТИПОЛОГІЇ КУРОРТІВ

1. Функціональні класи курортів

2. Геопросторові критерії типології курортів
3. Генетична класифікація організацій і територіальних курортно-рекреаційних систем
4. Типологія курортів за географічними ринками
5. Типологія курортів за рекреаційно-продуктною спеціалізацією
6. Типологія курортів за організаційно-правовим статусом
7. Головні класи курортів
8. Класифікація курортів
9. Інноваційні типи курортів
10. Організація санаторно-курортного обслуговування
11. Нетрадиційні методи лікування

Тема № 3. МІНЕРАЛЬНІ ВОДИ І ЛІКУВАЛЬНІ ГРЯЗІ

1. Фізико-хімічні властивості мінеральних вод
2. Основні бальнеологічні групи мінеральних вод
3. Класифікації мінеральних вод в Україні
4. Лікувальні грязі і мінеральні водойми
5. Механізм фізіологічної і лікувальної дії мінеральних вод і лікувальних грязей
6. Особливості лікувальної дії на організм мінеральних вод
7. Мінеральні води для питного лікування
8. Лікувальне значення та методика застосування озокериту

Тема №4. ОХОРОНА КУРОРТНИХ РЕСУРСІВ ВІД ВИСНАЖЕННЯ І ЗАБРУДНЕННЯ

1. Організація служби охороно курортних і гідромінеральних ресурсів та контролю за їх складом.
2. Система стандартів з охорони курортних ресурсів/
3. Зміна курортних ресурсів під впливом діяльності людини.
4. Методика і організація робіт по встановленню округів санітарної охорони.

Розділ 2. ГЕОГРАФІЯ КУРОРТІВ СВІТУ ТА УКРАЇНИ

Тема №5. РЕКРЕАЦІЙНІ РЕСУРСИ УКРАЇНИ ЯК ОСНОВА РОЗВИТКУ КУРОРТІВ

1. Розвиток курортів в Україні
2. Класифікація курортів України
3. Загальна характеристика рекреаційних ресурсів України
4. Мінеральні води України
5. Лікувальні грязі України
6. Територіальна структура рекреаційного комплексу України
7. Курортна система України
8. Географія населених пунктів України, віднесених до курортних

Тема №6. ГЕОГРАФІЯ КУРОРТІВ ЄВРОПИ

1. Сучасний стан курортного господарства Європи
2. Бальнеологічні курорти Європи
3. Кліматичні курорти Європи
4. Гірськокліматичні курорти
5. Історія західноєвропейських мінеральних курортів

Тема № 7. ГЕОГРАФІЯ КУРОРТІВ АЗІЇ

1. Загальна характеристика курортного господарства Азії
2. Бальнеологічні курорти Азії
3. Кліматокумисолікувальні курорти
4. Приморські курорти
5. Найдорожчі курорти світу
6. Лікувальні курорти Азії

Тема № 8. ГЕОГРАФІЯ КУРОРТІВ АФРИКИ

1. Характеристика курортів Африки
2. Характеристика курортів острівного району Африки

Тема № 9. ГЕОГРАФІЯ КУРОРТІВ АМЕРИКИ

1. Загальна характеристика курортного господарства країн Америки
2. Курортне господарство країн Північної Америки
3. Гірськолижні курорти Північної Америки
4. Курорти Південної Америки
5. Курорти Карибського моря і Атлантики

Тема №10. КУРОРТИ АВСТРАЛІЇ ТА ОКЕАНІЇ

1. Загальна характеристика курортного господарства Австралії та Океанії
2. Курорти Австралії
3. Курорти Океанії та Нової Зеландії

4.2. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.	Самост.р		Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.	Самост.р
Розділ 1. Загальні основи дидактики вищої школи												
Тема 1. Курортологія та рекреалогія як навчальна та наукова дисципліна	14	2	2			10	11	1				10
Тема 2. Класифікації та типології курортів	14	2	2			10	10					10
Тема 3. Мінеральні води і лікувальні грязі	14	2	2			10	11		1			10
Разом за розділом 1	42	6	6			30	**32**	**1**	**1**			**30**
Розділ 2. Методика викладання географічних дисциплін у вищій школі												
Тема 4. Охорона курортних ресурсів від виснаження і забруднення	14	2	2			10	16	1				15
Тема 5. Рекреаційні ресурси України як основа розвитку курортів	14	2	2			10	20					20
Тема 6. Географія курортів Європи	20	4	4		2	10	24	2	2			20
Тема 7. Географія курортів Азії	14	2	2			10	10					10
Тема 8. Географія курортів Африки	14	2	2			10	12	1	1			10
Тема 9. Географія курортів Америки	16	4	2			10	11	1				10

Тема 10. Курорти Австралії та Океанії	16	2	2		2	10	13					13
Разом за розділом 2	108	18	16		2	70	118	5	3		2	108
Усього годин	150	24	22		4	100	**150**	**6**	**4**		**2**	**138**

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Понятійно-термінологічний апарат курсу «Курортологія з основами рекреалогії»	2	1
2.	Типологія та класифікація курортів.	2	-
3.	Характеристика лікувальних та мінеральних вод	2	-
4.	Характеристика курортів України	4	2
5.	Курорти Європейського регіону	4	-
6.	Характеристика курортів Азії	2	1
7.	Характеристика курортів Африки	2	-
8.	Характеристика курортів Америки	2	
9.	Характеристика курортів Австралії та Океанії	2	-
	Всього годин	22	4

Теми лабораторних занять

Виконання лабораторних робіт даною робочою програмою не передбачено.

6. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Заваріка Г.М. Курортна справа : навч. посіб. / Г.М. Заваріка. – К. : Центр учнівською літератури, 2015. – 264 с.
2. Корнус О. Г. Санаторно-курортне обслуговування у Сумській області / О. Г. Корнус // Мат-ли наук. конф. за підсумками наук.-досл. і наук.-метод. роботи кафедр СумДПУ імені А.С. Макаренка у 2016 році. – Суми : Вид-во СумДПУ ім. А.С. Макаренка, 2017. – С. 127.
3. Кравець О. М. Курортологія : підручник / О. М. Кравець, А. А. Рябєв ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. – 167 с.
4. Курортологія та курорти України : навч. посіб. для самостійної роботи студентів VI курсу медичних факультетів при підготовці до практичних занять з навчальної дисципліни «Медична реабілітація» / уклад. С. М. Малахова, О. О. Черепок, Н. Г. Волох. - Запоріжжя : ЗДМУ, 2019. – 105 с. http://dspace.zsmu.edu.ua/bitstream/123456789/9487/1/Kurortolohiya_ta_kurorty_Ukrayiny_2019.pdf
5. Курортологія та курорти України : навч. посіб. для самостійної роботи студентів VI курсу медичних факультетів при підготовці до практичних занять з навчальної дисципліни «Медична реабілітація» / уклад. С. М. Малахова, О. О. Черепок, Н. Г. Волох. - Запоріжжя : ЗДМУ, 2019. – 105 с.
6. Кушнірук Ю. Рекреалогія: навчальний посібник. Рівне: НУВГП, 2015. 148 с. http://ep3.nuwm.edu.ua/4684/1/V45.pdf
7. Пугач А.С., Корнус О.Г. Особливості територіальної організації санаторно-курортної діяльності в України // Треті Сумські наукові географічні читання: збірник матеріалів Всеукраїнської наукової конференції (Суми, 12-14 жовтня 2018 р.) [Електронний ресурс] / СумДПУ імені А.С. Макаренка, Сумський відділ Українського

географічного товариства; [упорядник Корнус А.О.]. Елект. текст. дані. Суми. 2018. 201 с. 1 електр. опт. диск (CD-R). С. 161-167.
8. Рекреалогія: опорний конспект лекцій. Вінниця 2017. https://ir.vtei.edu.ua/g.php?fname=26125.pdf
9. Стафійчук В. І. Рекреалогія: навчальний посібник / Стафійчук В. І.. – Херсон: ОЛДІ ПЛЮС, 2017. – 428 с.
10. Kirilina V.M., Kolesnikova N.V., Kolesnikov N.G. The spa-health resort and touristic-recreational facilities of the region: the methodological aspects of their development. Vopr Kurortol Fizioter Lech Fiz Kult. May-Jun 2016;93(3):62-65. doi: 10.17116/kurort2016362-65.

Додаткові

1. Біленький К. Е., Єжов В. В. Клімато-курортологічна характеристика України // Курорти та санаторії України: Наук.-пр. довідник. К.: Видавничий дім «Фолігрант», 2009. 432 с.
2. Боголюбов В. М. Курортология и физиотерапия / В. М. Боголюбов. – М. : Бином, 2008. – 312 с.
3. Ветитнев А. М. Курортное дело : учеб. пособие / А. М. Ветитнев, Л. Б. Журавлева. – М. : КНОРУС, 2006. – 528 с.
4. Нємець Л. М. Туристсько-рекреаційні ресурси світу : навчально-методичний посібник / Л. М. Нємець, Г. О. Кулєшова, А. В. Соколенко. Харків, ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2015. 102 с. https://tourlib.net/books_ukr/njemec.htm
5. Пушкар Б.Т., Пушкар З.М. Територіальна організація рекреаційного господарства регіону. Тернопіль: «Вектор» 2014. 196 с. http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/2589/1/%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B8%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%96%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B0%20%D0%BE%D1%80%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D1%96%D0%B7%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F%3D%D0%B2%D0%B5%D1%80%D1%81%D1%82%D0%BA%D0%B0.pdf
6. Скрипник Н.Я., Сердюк А. М. Рекреаційна географія: навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2013. 296 с. https://cul.com.ua/preview/rekr_geo.pdf
1. Туристична курортологія. Конспект лекцій / І. Д. Бойко, Л. А. Савранчук – Чернівці: Рута, 2007. – 116 с.
2. Фоменко Н. В. Рекреаційні ресурси та курортологія : навч. посібник / В. Н. Фоменко. – Київ : Центр навчальної літератури, 2007. – 312 с.

Інформаційні ресурси

1. http://www.medkurort.com.ua/healingresorts.html - курорти України
2. http://www.medtour.info/aboutresorts/classification/balneo10/balneo10- кліматотерапія
3. http://www.tour-info.ru/kyrort/kyrort_vid.html - класифікація курортів
4. World Tourism Organization [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://www.world-tourism.org
5. World Travel & Tourism Council [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://www.wttc.org/eng/Home/
6. Бальнеологические курорты http://www.allmedicina.ru/news.php?rubr=71.
7. Безруков Ю. Ф. Рекреационные ресурсы и курортология / Ю. Ф. Безруков http://www.jewellery.org.ua/address/Bezrukov-09.pdf.
8. Держтуризмкурорт закладів http://www.tourism.gov.ua/ua/
9. Курорти та санаторії України http://sanikur.com/.
10. Курорты мира [http://www.tourua.com/ru/resort/.
11. Офіційний сайт Державного агенство України з туризму та курортів http://www.tourism.gov.ua

12. Про курорти : закон України від 05.10.2000 р. N 2026 – III: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2026-14.
13. Сайт «Все курорты» [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://www.all-kurort.ru